

WILDERNIS

14+
LAIKA.BE

foto: © Steven Rubin, uit de reeks Vacantierand
ontwerp: Gerard Keyser
V.v. Wim Smeets, Albrecht Rodenbachstraat 21,
2140 Borgelou

WILDERNIS

*geen plan hebben dat is t plan
slalom over de landkaart
rij d ene dag gerust
d andere van de vorige uit
daar kunnen ze niet tegen
zo kunnen ze niet denken
ze denken in bestemmingen en doelen en rechte lijnen en van a naar b
en dat g onderweg in identieke wegrestaurants en tankstations uw maag en uw auto vult met driehoekige boterhammen
en zompige pizza en olie en diesel
zo snel mogelijk binnen zo snel mogelijk door binnendoor tot ge zijt waar ge stopt
wij stoppen nooit wij pauzeren waar ze t nooit verwachten n dag n week n jaar
zelfs de mensen van wie dit huis is kwamen hier al tijden niet
de blikken in hun kasten zijn verroest en de muizen knaagden n gat door de zetel
we zitten hier goed*

- fragment uit *Wildernis* van Freek Mariën

Een aan alcohol en avontuur verslaafde vader, rusteloos en wild, die lak heeft aan alle vormen van conformisme. Een excentrieke, wispelturige moeder met zwakke zenuwen en vage artistieke ambities. En een paar kinderen die door hun ouders' levensstijl zijn veroordeeld tot een nomadisch en chaotisch bestaan. Ver weg van de maatschappij met haar wetten en regels.

Op vraag van Laika schrijft Freek Mariën een wervelende tekst die als muziek in de oren klinkt. *Wildernis* is een verhaal over leven in de marge, over opgroeien in extreme armoede. Tegenover het van hot naar her verhuizen tot aan het eind van de wereld, staat de veerkracht van de kinderen.

Voor iedereen vanaf 14 jaar.

WILDERNIS

14+
LAIKA.BE
foto: © Steven Rubin, uit de reeks Vacationland
ontwerp: gerard leysen
v.v.a. Wim Smet, Albert Rodenbachstraat 21,
2140 Borgheut

TEKST

Freek Mariën

REGIE

Jo Roets

SPEL

Violet Braeckman

Frank Dierens

Ineke Nijssen

Flor Van Severen

MUZIEK

Nine And 1/2 -

David Bovée

Anton Van Haver

SCENOGRAFIE EN LICHT

Stef Stessel

KOSTUUM

Louis Verlinde

DRAMATURGIE

Mieke Versyp

TECHNIEK

Tuur Decoene

Dag Jennes

Rik Van Gysegem

PRODUCTIE

Robin Angst

Pieter Smet

WILDERNIS

Beste leerkracht,

Binnenkort komt u met uw leerlingen kijken naar de voorstelling *Wildernis*, een productie van Laika op tekst van Freek Mariën en in een regie van Jo Roets. Om de leerlingen voor te bereiden op dit theaterbezoek, stelde Laika deze bundel samen. Daarin vindt u informatie over de voorstelling en de thema's.

Ook geven we een aantal tips over hoe u met de thema's van de voorstelling in de klas aan de slag kunt. De informatie in deze map is enkel een hulpmiddel. Een inspiratiebron. U hoeft uiteraard niet elk item te behandelen. U kan er uit plukken wat u nodig acht om de leerlingen toe te leiden naar de voorstelling, of na afloop samen met hen door te nemen wat ze hebben beleefd.

Een goed voorbereid publiek is een aandachtig, nieuwsgierig en betrokken publiek. Dit is een eerste voorwaarde om het bijwonen van een voorstelling tot een inspirerende, verrijkende ervaring te maken.

Mocht u nog vragen hebben, dan kan je die mailen naar info@laika.be. We horen graag de reacties van de leerlingen op de voorstelling; deze kunnen naar hetzelfde adres worden gemaïld of op onze site of sociale media gezet worden.

Hartelijke groet,

Laika

www.laika.be

[Laika.theater.der.zinnen](https://www.facebook.com/Laika.theater.der.zinnen)

[@laika.theater.der.zinnen](https://www.instagram.com/@laika.theater.der.zinnen)

[LaikaTheatreCompany](https://www.youtube.com/LaikaTheatreCompany)

[theaterlaika](https://vimeo.com/theaterlaika)

WILDERNIS

OVER DE VOORSTELLING

Een gezin weigert mee te draaien in de maatschappelijke mallemlen van werken en consumeren, van veel op te offeren voor geldgewin en niet weten of dit gelukkig maakt. De weigering is een beslissing van de vader en de moeder. Zij zeggen: *'Wij bepalen ons eigen levensritme. Wij pauzeren. Wij hechten niet aan een eigen huis, maar zoeken plekken op waar we even verblijven, om dan weer verder te zwerven. Wij willen geen luxe; alleen wat noodzakelijk is om te overleven.'*

Een hele eigenzinnige manier van leven dus, gericht op totale autonomie, onafhankelijkheid, duurzaamheid,... én creativiteit. Vader is er vurig van overtuigd dat de natuur wraak zal nemen op de mens. Dat er een zondvloed op til is. De plannen voor een boot die zijn gezin tegen het wassende water moet beschermen, liggen klaar. En ondertussen wijdt moeder zich met passie aan de schilderkunst...

Beide ouders nemen hun kinderen op sleeptouw in dit avontuurlijke, marginale, door armoede en rusteloosheid beheerste bestaan. Daar stellen de kinderen zich, zolang ze jong zijn, geen vragen over. Maar op een gegeven moment willen ze hun eigen weg gaan, los van hun ouders. Wie heeft gelijk? Daarover spreekt het stuk zich niet uit. Wel toont het wat de gevolgen zijn voor de kinderen. En het laat zien hoe de kinderen zich ontworstelen aan hun ouders om autonomie te verwerven.

In die zin vertelt *Wildernis* een universeel verhaal over het herkenbare en vaak levenslange gevecht van alle kinderen tegen wat ze van thuis uit meekregen. Dit gevecht hoeft niet altijd bitter te zijn, en dat is ook in dit verhaal niet het geval. Eens de wegen van de kinderen en ouders scheiden, blijft er wederzijds begrip en respect voor ieders noden en visie. De auteur laat de verhouding tussen ouders en kinderen niet stranden in rancune, integendeel. Het stuk eindigt met een nieuw soort verbondenheid, een pact – hoe fragiel ook – dat wordt gesmeed dankzij dierbare herinneringen aan een warm gezinsleven...

WILDERNIS

14+
LAIKA.BE
foto: © Steven Rubin, uit de reeks Vacantierand
ontwerp: gerard leysen
v.o. wim stael, albrecht ridenbachstraat 21,
2140 borgerhout

DE ACTEURS VERTELLEN OVER HUN ROL IN *WILDERNIS*

VIOLET BRAECKMAN als ZUS:

<https://vimeo.com/674126850/819fcfcde>

FRANK DIERENS als PA:

<https://vimeo.com/673639245/b2c8cb1049>

WILDERNIS

14+
LAIKA.BE
foto: © Steven Rubin, uit de reeks 'Vacationland'
ontwerp: Gerard Leynen
V.v. Wim Smeul, Albrecht Ridenbachstraat 21,
2140 Borgelou

INEKE NIJSSEN als MA:

<https://vimeo.com/673123828>

FLOR VAN SEVEREN als BROER:

<https://vimeo.com/671095491>

WILDERNIS

TIPS TER VOORBEREIDING

Vooraf hoeft er eigenlijk weinig verteld te worden. De korte tekst die Laika meegeeft om de voorstelling aan te kondigen, schetst de situatie en licht een aantal thema's uit:

*Een aan alcohol en avontuur verslaafde vader,
die lak heeft aan alle vormen van conformisme.
Een excentrieke, wispelturige moeder met vage artistieke ambities.
En een paar kinderen die door hun ouders' levensstijl
zijn veroordeeld tot een nomadisch en chaotisch bestaan.
Tegenover alle huizen waarvan het dak zo lek is als een zeef,
tegenover de dagen waarop de honger knaagt
en de koude je bloed doet stollen,
tegenover het voortdurend van hot naar her verhuizen
tot aan het eind van de wereld,
staat de hechtheid van een familie.
En de veerkracht van een kind.*

U kan naar de documentaire en/of de film (zie hieronder) kijken die inspirerend waren voor zowel de schrijver als voor de regisseur en de acteurs.

Misschien kan u dit vooraf meegeven: *Wildernis* gaat over een heel specifiek gezin (pa, ma, zus en broer), die de auteur omschrijft als 'warm en vrij. Liefdevol maar dysfunctioneel. Met eigzinnige ouders en twee kinderen die meegaan in de extreme keuzes die vader en moeder hebben gemaakt.'

Goed om vooraf te weten is dat het stuk bestaat uit drie delen: in deel 1 zijn de kinderen nog vrij jong; in deel 2 is de tijd een stukje opgeschoven en hebben de kinderen de leeftijd bereikt waarop ze kritisch naar hun ouders beginnen kijken; in deel 3 zijn ze jongvolwassenen die het ouderlijk nest hebben verlaten en op eigen benen staan.

WILDERNIS

... OF NAVERWERKING

Een **OPEN GROEPSGESPREK** na de voorstelling kan zinvol zijn om te zien wat de leerlingen hebben opgepikt.

- Welke scènes zijn je bijgebleven? En waarom?
- Herken je situaties? Emoties?
- Met welke personage identificeer je je?
- Zou je zelf op willen opgroeien in zo'n gezin?
- Het tijdsverloop in het stuk verloopt niet altijd lineair. Soms zijn er stukken tijd weggesneden; soms wordt er een grote tijdsprong gemaakt. Was dit duidelijk? Of eerder verwarrend?
- Wat vind je van de taal?

Daarna kan er, via een aantal **OPDRACHTEN**, dieper wordt ingegaan op de inhoud:

1. Over leven binnen een gezin

Ter voorbereiding op het schrijven had auteur Freek Mariën gesprekken met kinderen en jongeren over wat ze 'normaal' vinden binnen hun gezin. Ze antwoordden via een omweg: ze hadden het vooral over wat ze 'raar' vinden bij andere gezinnen.

Maak een lijst van wat je raar vindt aan de gewoontes, gebruiken, rituelen, waarden en normen,... in de gezinnen van je vrienden en kennissen.

WILDERNIS

2. Over ouders en kinderen

Je kiest je ouders niet. En je hebt ook geen inspraak in de manier waarop je wordt opgevoed, toch niet zolang je een jong kind bent. Wanneer je opgroeit, begin je anders naar je ouders te kijken. Misschien stel je je vragen bij een aantal zaken die je vroeger gewoon aanvaardde. Misschien neem je je voor om het later als ouder anders aan te pakken.

- A. Schrijf in een aantal korte punten de 'regels' neer die binnen je gezin gelden en waarbij je je vragen stelt. Pen vervolgens neer wat je alternatieven zijn in de opvoeding die jou voor ogen staat.
- B. Stel: je bent het huis uit en je leidt je eigen leven. In een brief, die je bij wijze van afscheid aan je vader of moeder of beide ouders schrijft, blik je terug op je kindertijd binnen je gezin.

Vragen die bij het schrijven kunnen helpen:

Hoe herinner je je vroege jeugd?

Heb je de idealen van je tijd overgenomen, of ben je juist een heel andere kant op gegaan?

Ben je trots op je ouders, of koester je wrok?

Een manier om op verhaal te komen is de techniek van *free writing*: Je komt erdoor in een schrijfmodus als je niet goed op gang komt, het helpt je creativiteit los komen en het is perfect om die stem in je hoofd die je bij alles wat je schrijft bekritiseert op een zijspoor te zetten. *Free writing* is simpel gezegd het continu schrijven, zonder je pen van het papier te halen gedurende een vooraf bepaalde tijd. Je schrijft letterlijk alles op wat in je hoofd komt bij deze opdracht.

Praktische spelregels *free writing*:

- Zet een wekker, bijvoorbeeld op 5, 7, 10 minuten of misschien zelfs wel 15 of 20 minuten.
- Schrijf met pen op papier. Dat doet iets anders met je hersenen dan tikken op een toetsenbord.
- Schrijf zonder te stoppen, zonder je pen van papier te halen en zonder te haasten, totdat de wekker gaat. Dat kan zomaar midden in een zin, maakt niets uit!
- Komt er even niets, dan schrijf je dat. Bijvoorbeeld: 'ik weet niets', 'er komen geen woorden' of 'wat moet ik toch schrijven'. Of wat er dan ook maar in je hoofd op komt.

WILDERNIS

3. Over de wereld waarin we leven

In *Wildernis* hamert pa er keer op keer op hoe verderfelijk het kapitalistische systeem is voor mens en natuur. Of hij gelijk heeft, laten we in het midden. Maar hij is er wel rotsvast van overtuigd dat hij het anders wil en dat zijn manier van leven veel waardevoller is.

Een fragment, dat bovendien typisch is voor de taal van het stuk:

perfect allemaal perfect systeem is perfect en dan zit g in n wachtzaal zonder daglicht en r zijn er nog zoveel voor u zegt n vrouw met n burn-out door n kapot bezuinigde job en ze denkt aan r depressieve puber in n instelling en de verpleger daar die geen tijd meer heeft om te praten dat is allemaal zorgtijd en zich afvraagt waarom hij t dan eigenlijk nog doet en gij wacht er ligt nog zoveel voor u meer wil hij niet zeggen aan de man met t diploma dat hier plots niet geldt en die zn land verliet voor ja ja voor wat

en daar ligt n vrouw hoe lang al te wachten en niemand passeert en de gêne te vragen of z u kunnen wassen r pensioen dat komt t rusthuis eraf en niets rest voor haar en r kinderen die geen tijd hebben want ze moeten verdienen bewijzen betalen en huizen vandaag ze ziet hen steeds minder en r dochter met rekeningen schulden n scheiding en zorgen en n kind waarvoor dat niet meer lukt dat is dan zoveel voor u en gij wacht en dat kind in zn rolstoel dat alles kan denken en niks kan zeggen en zn eten niet naar binnen krijgt zn arm is te zwaar en ze ruimen al af en ze denken die porties kunnen best nog wat kleiner en iemand gaat dood en n ander die volgt en kanker de drank ondervoeding de drugs en dan is t aan u

Bovenstaande tekst is een opsomming van alles wat de vader aan 'het systeem' tegenstaat. Er zijn geen leestekens: de auteur wilde zo meegeven dat er maar door wordt gerateld.

Probeer zo'n 'ratelmonoloog' te bedenken. Bereid je voor door punt voor punt op te lijsten wat je rond je ziet, hoort, voelt, en waarmee je het niet eens bent. Het zijn daarbij telkens de details die het doen. Zoek naar anekdotes, imiteer mensen, neem zinnen over die je vaak hoort en waaraan je je ergert,... Kortom: tracht zo beeldend en zo concreet mogelijk te 'ratelen'.

Een alternatief is een 'ratelmonoloog' over hoe je wel wil leven. Over jouw ideale bestaan/maatschappij. Over jouw utopie.

WILDERNIS

14+
LAIKA.BE
foto: © Steven Rubin, uit de reeks 'Vacationland'
ontwerp: Gerard Keyser
V.v. Wim Smeul, Albrecht Ridenbachstraat 21,
2140 Borgelhou

INSPIRATIEBRONNEN

De documentaire van Joost Konijn: 'Siddieqa, Firdaus, Abdallah, Soelayman, Moestafa, Hawwa et Dzoel-kiff' (2004), over 7 kinderen uit een autochtoons Nederlands gezin die ergens in Nederland in een gekraakt haventerrein rondhangen. De jongste is drie, de oudste veertien jaar oud. De film volgt de kinderen bij hun verkenningen van het ruige gebied dat bouwrijp wordt gemaakt voor oprukkende bedrijfspanden. Elke dag ondernemen de wolfskinderen een onnavolgbare ontdekkingstocht. Ze maken hutten, strippen een caravan, vinden een boom. Op een dag trekken ze eropuit om een bezoek te brengen aan de snoep- en worstschappen van de benzinepomp, het eerste station van de beschaving. De kinderen groeien op in grote vrijheid. Vindingrijk geven ze inhoud aan hun spel, ongedwongen vinden ze hun weg. Maar tegenover hun autonomie bestaat het reële gevaar van uitsluiting. De film is, meer dan een kritisch vertoog, een ode aan de poëzie van het ongerijmde.

https://www.youtube.com/watch?v=c98O4IE6hZ8&ab_channel=EugenEhrlich

WILDERNIS

14+
LAIKA.BE
foto: © Steven Rubin, uit de reeks 'Vacationland'
ontwerp: Gerard Keyser
V.v. Wim Smeel, Albrecht Ridenbachstraat 21,
2140 Borgelou

INSPIRATIEBRONNEN

Captain Fantastic: een Amerikaanse film uit 2016, geschreven en geregisseerd door Matt Ross.

Het verhaal: Een vader en moeder wonen met hun zes kinderen geïsoleerd van de samenleving in de bossen. Ze besluiten hun kinderen ongeautoriseerd thuisonderwijs te geven: wetenschappen, talen academische en fysieke training. Ze leven onder meer van de jacht en leren de kinderen werken met steekwapens en pijl-en-boog. Teleurgesteld in het kapitalisme omdat ze vinden dat grote bedrijven te veel macht verwerven, plegen ze als ze onderweg zijn met hun bus ook winkeldiefstallen.

Trailer: <https://www.youtube.com/watch?v=PDm-pJyNOKg>

Hoe ik het kopbeest versloeg

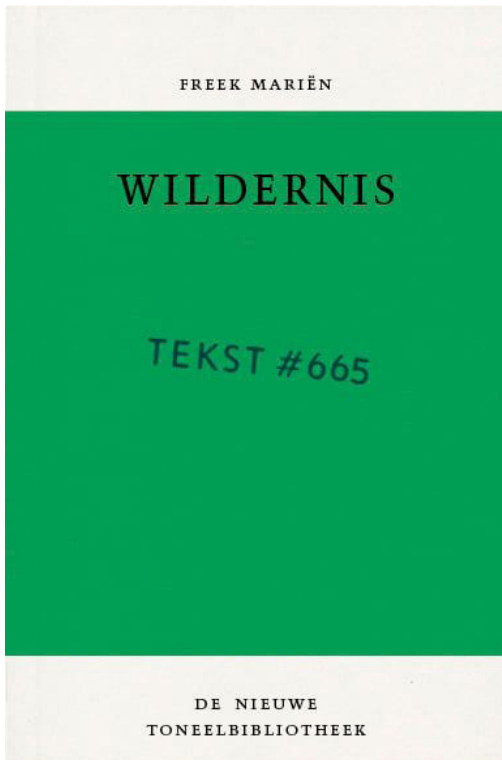
Mieke Versyp, dramaturge bij Laika, schreef dit boek (Lannoo, 2012) naar aanleiding van de tentoonstelling 'Gevaarlijk Jong' in het museum Dr. Guislain te Gent, die als ondertitel *Kind in gevaar/kind als gevaar* had. Aan het woord is een pubermeisje dat zich tracht staande te houden in een chaotisch gezin met een onachtzame moeder en broers en zussen van verschillende vaders.

Het boek is niet meer te koop, maar kan ontleend worden in alle Vlaamse bibliotheken.

WILDERNIS

14+
LAIKA.BE
foto: © Steven Rubin, uit de reeks 'Vacationland'
ontwerp: Gerard Keyser
v.v.a. Wim Smeets, Albrecht Ridenbachstraat 21,
2140 Borgelou

De tekst van *Wildernis* is gepubliceerd bij De Nieuwe Toneelbibliotheek.

Online te bestellen via:

www.denieuwetoneelbibliotheek.nl

www.laika.be/NL/wildernis

VERDER IN ONS AANBOD - SEIZOEN 2021-2022

NIEUW

LUCHT — 3+ *van niets iets maken*

Twee wezens onderzoeken wat er allemaal kan met lucht. Van ademen, zingen en fluiten tot een scheetje.

PREMIÈRE OP 8 JANUARI 2022 IN DE STUDIO IN ANTWERPEN. OP TOURNEE IN HET NAJAAR VAN 2022.

VUUR/TOREN — 6+ *brandend en dansant* Laika & hetpaleis

Drie vuurtorenwachters lijken door de rest van de wereld te zijn vergeten. Een tragikomische voorstelling over de nood aan warmte en samenzijn.

PREMIÈRE OP 16 FEBRUARI 2022 IN HETPALEIS IN ANTWERPEN. TOT 3 APRIL 2022 OP TOURNEE.

HET SCHAAP — 10+ *een bewogen schapenfeest*

De spanning tussen een vader en zijn 12-jarige zoon Ayoub laait hoog op wanneer er een schaap ritueel moet worden geslacht. Drie acteurs kruipen in de huid/vacht van een hele rist personages.

Naar de roman 'Het schapenfeest' van Fikry El Azzouzi.

PREMIÈRE OP 21 APRIL 2022 IN BLOC 2030 LUCHTBAL IN ANTWERPEN. TOT 20 MEI 2022 OP TOURNEE.

WILDERNIS

14+
LAIKA.BE
foto: © Steven Rubin, uit de reeks Vacantierand
ontwerp: Gerard Leyden
V.v. Wim Smeel, Albrecht Ridenbachstraat 21,
2140 Borgelhou

NOG STEEDS TE ZIEN

BALSAM *zinnenprikkelend kruidenlabo* Laika & Zefiro Torna

Een alchemistisch concert met verrassende amuses.

"Balsam verwent je ogen, oren en smaakpapillen én nodigt je uit om met open zintuigen in het leven te staan en van de wereld te proeven." (Knack Focus)

OP TOURNEE IN BELGIË, NEDERLAND, LUXEMBURG, HET VERENIGD KONINKRIJK, PORTUGAL EN FRANKRIJK.

DE BINNENKAMER VAN BINTA — 9+ *liefde, leed en lolly's* Laika & Aminata Demba

Deze bitterzoete voorstelling, over het denken en doen van een kind in een tehuis, werd geselecteerd voor Het Theaterfestival 2021. Uit het juryrapport:

"...door Demba's energieke spel, de sterke tekst en de verrassende deurtjes en kiertjes in het decor resulteert het in een frisse en wervelende vertelling."

TOT 7 DECEMBER 2021 OP TOURNEE.

AARDAPPELSOEP — 7+ *over oorlog en de weldaad van lekkere soep* Laika & Agora Theater

Een smakelijke voorstelling waarin het plezier om te vertellen en het genot om samen te eten centraal staan.

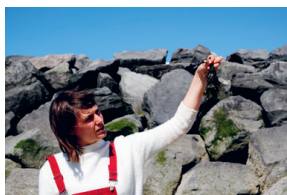
SPEELT O.A. OP FESTIVAL TODOS IN LISSABON (PT).

DE PASSANT — 6+ *een dansante zoektocht naar thuis*

"Een knap staaltje beeldend theater. De passant is (weer eens) zo'n Laika-productie die de komende jaren over de hele wereld kan rondtrekken." (De Bond)

SPEELT O.A. OP THEATERFESTIVAL BOULEVARD IN 'S HERTOGENBOSCH (NL) EN IN LE VOLCAN - SCÈNE NATIONALE DU HAVRE (FR).

KOOKWORKSHOPS *ter voorbereiding op het einde van de wereld* Laika & Sien Vanmaele

Kan je via koken de wereld redden? Voor wie alles wil weten over zeewier, zilte planten, zwammen, fermentatie, insecten, zero waste en kweekvlees.

ZOWEL VIRTUEEL ALS LIVE. SPEELDATA KAN JE VINDEN OP ONZE WEBSITE.

NIPT — 6+ *theater in een te klein huis*

Een man en een vrouw lijken voor elkaar geboren, maar samenleven is minder eenvoudig dan het lijkt.

"Een pleidooi voor tolerantie en voor het vermogen om in harmonie samen te leven. En dit alles op maat van jonge kinderen." (Esslinger Zeitung)

SPEELT O.A. IN DUITSLAND, FRANKRIJK EN JAPAN.